

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. II. Responsio ad id, quod Magdeburgenses in V. Centuria obiecerunt de Zosimo Pontifice, quòd non citâsset consuetudinem de summa potestate Pontificis, & quomodò redarguantur de falsitate. Rursùs ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

primatui Pontificis Romani repugnare non putabant: præsertim cum cõ-
moditatem producendi testes in suis locis, & difficultatem pducendi in
iudicio transmarino viderent. Et quod eos magis in eam tunc adducebat
sententiam, quod credebant, hoc, quod sentiebant, in concilio Nieeno de-
cretum fuisse, siquidẽ in illo ipso canone 6. Synodus Nicena Episcopos suis
Metropolitanis commisisset: quod quidẽ vt verum erat, ita illud, quod in
canone sequitur, vel non considerabant, vel non intelligebant, quam vim
haberet, Quia sic est Romani episcopi consuetudo: Habet enim hanc, vt qa
episcopus Romanus omnibus successoribus Apostolorum præesse à prin-
cipio consuevit, Dño hanc consuetudinem instituente, idcirco primates ac
Metropolitani reliquis Episcopis, quisq; secundum mensuram, id est, per
prouincias, quas quisq; tenet, præesse debeat: quis hinc, si paulo attentius cõsi-
deret, primatum Episcopi Romani nõ videat: siquidẽ illi primates, succes-
sores sunt Apostolorum, quibus Petrus præerat: Episcopus verò Romanus
successor Petri est, qui, quia erat maior reliquis omnibus Apostolis, & epi-
scopus Romanus, qui autoritate Dñi in cathedra eius successit, necesse
est, sit maior reliquis omnibus primatibus, & in omnes habeat potestate:
ac, pindẽ necesse est, vt ad eum confugere possint, cum opus fuerit, omnes
successores Apostolorum, qui sunt Episcopi, sicut Apostoli ad Petrum in
difficultatibus, tanq; ad petram Ecclesiæ, confugiebant, vt libro superiore,
exemplo Pauli & Barnabæ, & illius Synodi Hierosolymitanæ, docuimus.
Sed de canone 6. Synodi Nicenæ copiosius & luculentiùs postea, vt antea p-
missi, differam, si priùs ad quedam alia, quæ Magd. in summã Pontificis au-
thoritã, & apostolicũ ius ad eum, puocandi obiecerunt, responderimus.

*Responsio ad id quod Magd. in V. Centuria obiecerunt de Zosimo Pon-
tificis, quod non citasset consuetudinẽ de summa potestate Pontificis, & quo-
modo redarguantur de falsitate. Rursus quemadmodum patres Africani
Primatũ Pontificis Romani agnoscerent, & de decreto de appellationi-
bus in concil. Carthag. 3. recepto, & de canone 92. concilij Africani, quem
Magd. obijciunt, & quomodo canon conc. Carth. 3. conuincat, non esse illum
accipiendum, vt à Magdeb. contra decretum de appellationibus accipitur.
Quid intersit inter Luteranos non recipientes decretum de appel. & patres
conc. 6. Carthag. Item de actis Synodi Nicenæ diligenter perscriptis: & de
iudicialibus decretis ad ea pertinentibus: & quomodo inde sumpti sunt ca-
nones Niceni à Iulio Pontifice relati, & duo illi canones Sardicensis concilij,
in concilio Carthag. et Niceno recitati.*

Cap. 2.

Videamus ergo deinceps, quod in V. Centuria Magdeb. obseruatione
dignum esse iudicãrunt, vtrumne magis eorum ignorãtiam, quàm
solertiam prodit: sic enim scripserunt: Obseruet autem, vt hoc obi-

M m r̄er

ter obseruemus, pij lectores, hunc Papam (Zosimum dicunt) non pretextuiss
 se ius diuinum, scripturam, aut Christi ordinationem, qui sedē Romanam
 omnibus ecclesijs imperare voluerit, neq; citasse consuetudinē, quod iam
 ultra trecētos annos ea ecclesia alijs omnibus per orbē terrarū Christianis
 ecclesijs imperasset: quod sanē facere nō neglexisset, si ea pro se argumenta
 quicquā facere intellexisset, ac pbare se posse putasset: sed tantū ius huma-
 num, id est, decreta Nicēna, eaq; ipsa per scelus & impietatem falsata.]

I. Con. tom. p. Hactenū Magdeburgenses. Non aduerterunt hic Magd. aut fortasse dissi-
 565. mulārūt, quod Faustinus legatus Zosimi Pontificis in eodem conc. 6. Car-
 thag. c. 2. dixerat, priusquā ex commonitorio recitaretur decretum Sar-
 diçense, ex ipsis actis Synodi Nicēnz sumptum. Sic enim ait: Iniuncta nobis
 sunt à sede Apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis: hoc
 est, de Nicēnis Canonibus, vt conseruentur & constituta eorū, & consuetu-
 do. Deindē subiungit, interpretans, quod dixerat, quia aliqua ordine & ca-
 none tenentur, aliqua cōsuetudine firmata sunt. Hęc legatus Zosimi. Quis
 hic dubitet, hoc, quod legatus Faustinus dixit, iniunctum sibi à sede Apo-
 stolica, in qua Zosimus tunc præsidebat, vt de canonibus Nicēnis non solū
 ea, quæ canone constituta, sed quæ consuetudine firmata essent, seruarētur,
 quin ppter canonem Sextum dixerit, ad eumq; retulerit? siquidē in eo sanc-
 citum est, vt prisca consuetudines de potestate Primatum Alexandrini &
 Antiocheni, in episcopos suarum puinciarum vigeant: quia hæc, inquit, est
 episcopi Romani consuetudo, in quo canone, quia nihil noui tunc consti-
 tutum est de potestate Primatum, aut Metropolitanorum in episcopos su-
 arum dicecēson, neq; de potestate episcopi Romani in oēs episcopos, id-
 circō non dixit Synodus, Statuimus, aut Visum est: sed, Vigeant prisca con-
 suetudines, & quæ sequuntur, quia hæc est consuetudo episcopi Romani.
 Sic enim B. Athanasius in epistola de Synodis Arimini & Seleuciæ probat,
 nihil nouū in symbolo patres illos Synodi Nic. statuisse, sed quod à sanctis
 Apostolis traditū erat: nō enim dixisse, Visum est: sed, Sic credit Ecclesia: In
 decreto autem de Pascha addidisse, Visum est: quia scilicet statuerūt, vt qui
 erant in Oriente, sic in postterum Pascha celebrarent, vt Romani & Alexan-
 drini, & cæteri omnes cuncti orbis semper antea celebrauerant. Pertinere
 autem hanc prisca consuetudinē episcopi Romani, quā hic canon sextus
 dicit, ad summā potestatem episcopi Romani in omnes Primates & Metro-
 politanos, ac reliquos episcopos, ex qua forma à Dño instituta, & à S. Apo-
 stolis tradita, factum sit, vt alij Primates & Metropolitanipotestatem in
 episcopos sibi subiectos habeant, proximo capite copiosè, & vt spero, ex-
 actè docebo. Zosimus ergo per legatum suum consuetudinē, non dico, tre-
 centorum annorum, quos vos Magdeburgenses, paulò antè desiderabatis,
 sed quadringentorum, & ampliùs, & in ea cōsuetudine simul etiam ius di-
 uinum, & scripturam, & ordinationem Christi citauit, quæ vos à Zosimo
 requirebatis, neq; consuetudini isti, quam in Nicēnis canonibus Faustinus
 lega-

Quod Zosim^{us}
 ius diuinū, &
 cōsuetudinē

legatus, nomine Zofimi Pontificis Romani, seruandam esse p̄posuit, patres illius Synodi Carth. opposuerunt quicquā, prorsus satis silentio suo, quod p̄positum erat, comprobātes. Deinde, ad rationes, quas Africani patres in epist. ad Czelestinum adferebant, cur ipsis videretur, nō esse in concilio Niceno sancitus canon de appellationibus ad Sedem Romanam: immō potius apertē commissi essent Episcopi suis Metropolitanis, vos de vestra officina, p̄ defensione patrum Africanorum illud insuper addidistis: Videbatur etiam eis absurdissimum, vnum homuncionem omnibus Christi ecclesijs per orbem terrarum sparsis, imperare, easq; regere velle: cām ea res, plurimorum Episcoporum vires & curam propemodū exuperaret.]

Hæc vos. Si hoc absurdissimum videbatur, quomodō ad Bonifacium scribunt his verbis, quæ vos callidē dissimulāstis: Vt Romam liceat Episcopis puocare, & clericorum causā, apud suarū prouinciarum episcopos finiantur, iam priore anno etiam literis nostris ad eūdem venerabilis memoriæ Zosimum datis, insinuari curauimus, vt ea seruare sine vlla iniuria finiremus, vsq; ad inquisitionē statutorū concilij Niceni? Deinde subiungūt: Et nunc à tua poscimus sanctitate, vt quēadmodū apud Niceam à patribus acta vel instituta sunt, sic ea à nobis facias custodiri, & ibi apud vos ista, q̄ in commonitorio attulerunt, facias exerceri. deinde recitant, quæ erant in commonitorio, id est, Si episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint cōgregati episcopi regionis ipsius, & de gradu suo deiecerint eum, & appellāsse videatur, & cōfugere ad beatiss. ecclesiæ Romanæ Episcopum, & voluerit audiri, & iustum putauerit, vt renouetur examē, scribere ijs Episcopis dignetur, qui in finitima & p̄pinqua prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suā iterū audiri, deprecatione sua mouerit episcopum Romanū, vt è latere suo presbyterum mittat, erit in potestate episcopi, quid velit, & quid x̄stimet: & si decreuerit mittendos esse, qui p̄sentes cum episcopis iudicent, habentes authoritatem eius, à quo destinati sunt, erit in arbitrio eius: Si verō crediderit, sufficere episcopos, vt negotio terminū imponant, erit in suo arbitrio. Dubitabant patres Africani, an esset in concilio Niceno canon in cōmonitorio recitatus: quod si esset, petebant à Pontifice, faceret eū custodiri, vt in Africa, sic etiam Romæ: id est, vt si is, qui Romam appellāset, moueret Pontificē, vt iterū audiretur, mitteret Pont. à latere presbyterum in Africā, qui causam ibi cognosceret, & reliqua, quæ in canone cōmonitorij continebantur, nē aliquandō eueniret, vt flagitiosus aliquis in Africa dānatus, postea per fraudē & surreptionē Romæ absolueretur, vt in Apiario illo euenisse querebantur, qui dissensionē illi occasionē p̄buerat. An igitur qui hoc petebant, non satis apertē agnoscebant, & confitebantur primatum Pōtificis? ad quem enim pertinet facere, vt custodiatur lex, nisi ad eum, qui legi p̄est? an non clarē iudicabant, non esse absurdū, quod in prouincijs suis, & Romæ custodiri poscebāt? immō hoc ipsum rursus in eadem

*Scripturā,
sicut Magde.
desiderabant,
citauerit.*

*Quid de suo
addiderint
Magdeb. &
quid dissimulauerint.*

Apertē agnoscebant, & confitebantur primatum patres Africanos.

dem epistola clariùs adhuc confitentur, cum sic aiunt: Hæc utique, usque ad aduentum verissimorum exemplarum Nicenæ Synodi inserta gestis sunt: deinde subiungunt, Quæ si ibi, quæadmodum in ipso, quod apud nos fratres ex Apostolica sede directi, commonitorio allegauerunt, continerentur, eorum ordine vel apud vos custodiretur, nullo modo nos talia vel tolerare cogemur, vel intolerabilia pateremur. Iam hic non solum non esse absurdum, sed commodissimum confitentur, quod in commonitorio recitatum est, si tamen Romæ etiam seruaretur. hoc enim erat, quod (ut dixi) querebatur. Quod verò interpretamini, Visum esse absurdum, unum homuncionem omnes ecclesias per orbem terrarum sparsas regere velle, cum ea res plurimorum episcoporum vires & curas propemodum superaret: ita loquimini, quasi omnes mundi ecclesias pro se Pontifex regeret, quod esset quidem absurdum & incommodum, immò quod fieri non posset, ac non potius per episcopos, Metropolitanos, siue Archiepiscopos, & Patriarchas: ut per omnes tandem ad unum cura omnium mirabili subordinatione confluat: quo nihil potuit esse neque magis decorum, nec ad concordiam aptius. Quod autem homuncionem vocatis Pontificem, sanè sic contumeliosè in eum loqui non didicistis ex illis Africanis patribus, etiam illa sua tunc contentione acerba armatis, sed à magistro vestro. Homuncio erat Petrus: sed qui illi homuncioni oves suas ad regendum commisit, ita ut quæ ad eius regimen non pertinerent, non essent oves Christi: qui, inquam, oves suas Petro commisit, idem commisit Pontifici Romano successori Petri, oves suas: qui non tam dolet, quod à vobis homuncio appelletur propter eum, qui propter nos vocatus est vermis & non homo, opprobrium hominum & abiectio plebis, quod vos noluitis in ouili eius permanere: nec aliud magis desiderat, quam ut ad gregem Christi redeatis, ne sitis in prædam & deuorationem lupis infernalibus. Iam de Africanis patribus, quoniam similes videri vultis, dum eos nobis obijcitis contra canonem de appellatiõibus Nicenum, quem negatis, siue ut iudices, siue ut testes, vel potius tanquam iudices & testes vestro more, videamus paulisper, quantum inter vos & illos distet. Scripserant episcopi Africani in concilio Mauritanie, cui Stephanus Archiepiscopus præerat, congregati, ad Damasum Pontificem de quibusdam vicinis episcopis, qui non consulto episcopo Romano, quosdam ex fratribus damnauerant. Petebant igitur episcopi Synodi illius à Damaso Pontifice, ut eos defenderet: sibi enim videri non licere facere, quod illi episcopi vicini fecissent. Respondet Damasus, laudans eorum curam ac sollicitudinem de fratribus, ac multa describens, quæ ad iudicia causarum ecclesiasticarum pertinebant, tamen illi, quibus respondet, non ignorare viderentur. Sic enim ait Damasus: Ideò omnia, quæ innotuistis, non licere mandarem: nisi vos tam pleniter instructos esse scirem, quod cuncta, super quibus consuluistis, illicita esse non dubitetis. Discutere namque episcopos, & summas ecclesiasticorum negotiorum causas Metropolitanano unà cum suis comprouincialibus, ita ut nemo ex eis desit, & omnes in singulo-

Psal. 21.

*Quid Africanus de primatu
senferint, &
quid ex concilio
Mauritanie ad Damasum
scripserint.*

gulorum concordent negocijs, licet: sed definire eorum, atque ecclesiasticorum summas querelas caufarum, vel damnare episcopos, absque huius sanctæ Sedis auctoritate minimè licet. deindè subiungit: Quam omnes appellare, si necesse fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. Vt nòstis, Synodum sine eius auctoritate fieri, non est catholicum, & quæ sequuntur in proluxa epistola & eruditissima. Deindè post multa, vt intelligamus, de qua re illi episcopi Africani in Synodo congregati, scripserint, monentes quoquè (inquit) instruere debetis memoratos vicinos vestros, vt à talibus se subtrahant, & quæ illicite contra fratres suos egerunt, citò corrigant: & quos, nobis inconsultis, læserunt: nobis inconsultis, plena satisfactione sanent, & citò eos sibi reconcilient, si noluerint Apostolicæ Sedis suscipere censuram. Nam si quid fortè in eis, aut contra eos emerferat, nostrum fuerat expectandum examen, vt nostra aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio, vt semper fuit huic Sedi concessum priuilegium. Omitto reliqua. Siue igitur hi ipsi tunc episcopi, siue (vt est vita hominum breuis) eorum successores in concilio Carthaginensi III. post 20. propè annos, canones multos condiderunt, ex quibus decimus est eiusdem sententiæ cum capitulo 22. in rescripto Iulij ad Orientales: Hoc etiam placuit, vt à quibuscunque iudicibus ecclesiasticis ad alios iudices ecclesiasticos, vbi est maior auctoritas, fuerit prouocatum, non eis obsit, quorum fuerit soluta sententia, si conuinci non potuerint, vel inimico animo iudicasse, vel cupiditate & gratia deprauati. Cùm dicunt, à quibuscunque iudicibus ecclesiasticis, profectò neque primates Africæ, id est, primarum sedium episcopos exceperunt, nec Archiepiscopum Carthaginensem maximum totius Africæ Metropolitanum, nec eorum concilia, quin ab omnibus prouocari possent ad alios ecclesiasticos iudices, vbi maior auctoritas esset, vt ad Romanos Pontifices: an si id prohibere voluissent, non id apertè dixissent, nè quis in posterum, aut ignorare vnquam, aut cauillari possit? Sed recitemus canonem Synodi Africanæ 92. quem hostes episcopi Romani obijcere solent, & quem canon ille ex conc. Carth. 3. coarguit: Itè placuit, vt Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores clerici, in causis, quas habuerint, si de iudicijs episcoporum suorum questi fuerint, vicini episcopi eos audiant: & inter eos quicquid est, faciant adhibiti ab eis ex consensu suorum episcoporum. Quòd si & ab eis prouocandum putauerint, non prouocent, nisi ad Africana concilia, vel ad primates prouinciarum suarum: ad transmarina qui putauerit appellandum, à nullo intrà Africam in communionem recipiatur. Quid simile in tertio illo concilio Carthaginensi sancitum est? aut quid obstabat, quo minùs ità sancirent, si ità visum fuisset? nè vlla nò obedientia in canonibus 92. & canone 63. synod. Carth. 6.

Decretum de
appel. ad Pon.
Roman. in cō-
cilio Carth.
3. receptum,
& approbatum.

Cauta obser-
uatio in cano-
ne 92. & ca-
none 63. syno-
di Carth. 6.

gis ad Pontificem Romanum pertinebant: illud enim, quod in extrema parte canonis proxime recitati græcè est, *ὡς περὶ τῶν ἐπισκόπων πολλάκις ὄρι-
σται*, id est, sicut de episcopis sæpè decretum est, non potest vlla ratione sic
intelligi, nè quis erret, quasi hoc dicat canon, decretum esse sæpè, vt episco-
pi non appellent transmarinos iudices, sed primates: vt de presbyteris &
diaconis decretum est: siquidem primates non sunt iudices appellationis
episcoporum, sed primi iudices, vt constat ex concilio Carthagin. 3. cap. 7.
Quisquis episcoporum accusatur, ad primates prouinciz causam deferat
accusator. Hoc ergò significat, sicut de episcopis sæpè decretum est, scili-
cet, vt si de eorum iudicijs questi fuerint clerici, fiat, quod statutum est ca-
none illo 92. Ac rursus canone 63. appellationes non à quibuscunq; sed ab
arbitris interdixerunt, legem, seculi à ratione naturali dictam secuti: ar-
bitri enim sententia (inquit Vlpianus) siue æqua, siue iniqua sit, stare oportet,
sibiq; quisque imputare, quòd eum elegerit. Vndè doctissimus Plato
in 6. libro de legibus, hoc iudicium *κυριώτατον δικαστήριον* appellauit, quod
nos interpretari possumus, iudicium potissimum. Redeo ad 3. Concilium
Carthaginense. An non satis conuenit, quod hoc canone patres Africani il-
lius 3. Concilij de appellationibus sanxerunt, cum eo, quod Damasus Pon-
tifex ad Synodum in Mauritania congregatam, scripsit, cum ait: Quam
omnes (Sedem Apostolicam dicit) appellare, si necesse fuerit, & eius fulciri
auxilio oportet. Sicut ergò, cum dixit Damasus, omnes, neminem excepit,
quin prouocare posset, si necesse esset: sic tertia illa Synodus, cum dixit,
à quibuscunq; iudicibus ecclesiasticis prouocatum fuerit, neminem ex-
cepit, à quo non prouocari posset. Africani igitur patres in illa quidem
Synodo 3. canonem de appellationibus tenuerunt, & confirmauerunt: at vos
Luterani, ex quo esse cœpistis, de ortu loquor vestræ hæresis, nunquam te-
nuistis. In sexta verò Carthaginensi etsi non receperunt, donè eis in con-
cilio Niceno ostenderetur, nunquam tamen primatum Pontificis negaue-
runt. Vt vel ex vno Augustino episcopo Hipponensi, qui interfuit, & lega-
tus Numidiz fuit, intelligi potest, vt suprà docuimus, nec à fide Romanæ
ecclesie vnquam illi recesserunt: immò quoscunq; de hæresi ecclesia Ro-
mana damnauit, & ipsi damnauerunt: at vos statim à principio obedi-
entiam Pontificis Romani abieistis: primatum eius negastis, & fidem eccle-
siaz catholicæ reliquistis. Illi Nicenum canonem de appellationibus osten-
di sibi postulabant, parati recipere, si ostenderetur, promittentes interim
seruaturos se omnia sine iniuria Pontificis: immò in extrema parte episto-
læ ad Cælestinum Pont. damnationem Apiarij, vndè illa procella orta est,
factam esse confitentur, salua episcopi Romani moderatione, an non est
hoc confiteri ius & auctoritatem Pontificem appellandi? Canones verò
ex Sardicensi Concilio in commonitorio recitados, qui erant alioquè ex
Actis Synodi Nicenæ sumpti, non solùm nec absurdos, neque falsos esse
dicèsi Synodo vnquam dixerunt, vt vos finxistis: sed potiùs, vt paulò antè ex ipsa eorum
epistola

*Quanta sit
Magdebur-
gensium &
Africanorum
distantia ac
differentia,
quorum simi-
les videri vo-
lunt in nega-
tione decret.
de appell.*

*Canones Ni-
cenos ex Sar-
dicensi Synodo*

epistola ostendi, probabant & commendabant, modò Romæ seruantur: in quo tacite ac dissimulanter de Pontifice querebantur: at vos absurdifimos dicitis & falsatos, qui dicitis, iuxta prophetam, bonum, malum: malum, bonum: ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, quos manet propheticum vā. Præterea quod illi tunc patres errarunt, postea successores eorum, Bonifacio 2. Pontifice, correxerunt, cum est inter Africanā & Romanam ecclesiam facta pacis reconciliatio, vt perspicitur ex epistola eiusdem Bonifacii ad Eulalium Patriarcham Alexandrinum, in qua multa diuine præfatus de distinctione ordinum ecclesiasticorum, & de mira connectione concordia ex diuersitate ac distinctione graduum, subiungit: Quia igitur vnumquodque salubriter tunc completur officium, cum fuerit vnus, ad quem possit recurri, præpositus, vota nostra charitatē tuam latere nolumus, nè qui particeps fuit sollicitudinis, gaudiorum fructus reddatur extorris. Et idè Carthaginensem ecclesiam ad Communionem nostram rediisse radentibus significamus alloquijs, & mandatorū, quæ legatis nostris dedimus, seriem in omnibus fuisse completā. & paulò post: Aurelius enim præfatus Carthaginensis ecclesiæ olim episcopus, cum collegis suis instigatē diabolo superbire temporibus prædecessorum nostrorū Bonifacii atq; Cælestini contra Romanam ecclesiam cepit: Sed videns se modò peccatis Aurelij Eulalius à Romanæ ecclesiæ communionem segregatum, humilians recognouit se, pacem & communionem Romanæ ecclesiæ petens, & subscribendo vnā cum collegis suis, damnauit auctoritate Apostolica omnes scripturas, quæ aduersus Romanæ ecclesiæ priuilegia factæ quoquo ingenio fuerunt. Horum ergò vos pœnitentiam imitari oportebat, nō illorum superbiam: sed maluistis æmulari in malignantibus, & zelare facientes iniquitatem. Det vobis Dominus locum pœnitentiæ, vt dedit illi Eulalio. Postremò patres illi Africani, quantum in Synodo Sardiceni, quæ extabat, legerent, quæ in cōmonitorio illo, ex Nicena Synodo proferebantur, quæ fuerant postea in Sardiceni repetita, quia tamen nondum putabant eam Synodum ab œcumenica Synodo confirmatam, non mouebat illos: tamen si erat quidem recepta & approbata in 2. Synodo Constantinop. canone 5. vbi occidentalis Synodus vocatur: vt in Synodo quoq; Florentina act. 6. affirmatū est. At vos, postquam Synodus Sardiceni, non solum in illa Constantinopolitana, sed in alijs etiā magnis & œcumenicis Synodis, quæ postea consecutæ sunt, confirmata est, quid iam vtunquē excusare potestis? Esto, non extent acta illa Synodi Nicenæ, ex quibus decreta illa Sardiceni Concilij in Carthaginensi sumpta & repetita fuerant, fuisse enim scripta acta, & quidem accuratè, testatur magnus Athanasius in epistola de Synodis Arimini & Seleuciæ: Photius quoq; Constantinop. scribit in bibliotheca sua, id est, in volumine de libris à se lectis, legisse se Acta Synodi Nicenæ tribus voluminibus, à Gelasio quodam scripta. Item beatus Isidorus Hispal. archiepiscopus in prologo sue collectionis Canonum,

& Epi-

*recitatos, nūc
quàm African
ni absurdos
aut falsatos
dixerunt, vt
magd. finas
runt.*

*Synodus Sardo
diceni appro
bata in Syno
do Constanti
can. 5. vbi oc
cidentalibus vo
catur.*

*De actis Nica
næ Synodi
accuratè scri
ptis, eorumq;
auctoribus*

& Epistolarum, audisse ait ex duobus de consortio fratrum suorum, (episcopos dicit) qui ex Oriente venerant, qui affirmabant vidisse in Oriente ingens volumen actuum Synodi Nicenae: in quibus aiebant iudicia querimoniarum, & definitiones ac constitutiones contineri: ubi autem iudicia & actiones causarum tractantur, necesse est saepe ut producantur regulae ecclesiasticae, & ut sententiae iudiciales inter actiones ipsas sanciantur: ut in Actis concilij Chalcedonenfis, quae illi ex Oriente patres, de quibus paulo ante Isidorus meminit, dicebant ad exemplum Actuum Nicenae Synodi scripta esse, ut cernere licet in Act. 12. ubi causa Balsiani & Stephani Episcoporum ecclesiae Ephesiorum, acta est: & quia contra regulas ibi productas facti fuerant episcopi, secundum canones ibi recitados priuati sunt. Item in actione 7. controuersia Maximi Antiochiae Episcopi, & Iuuenalis Hierosolymorum de paroecijs composita est, ita ut Antiochenus haberet in dioecesi sua duas Phoenicias & Arabiam: & Hierosolymitanus tres Palaestinas. Sic etiam in 5. conc. instituta est actio, & acta causa contra Petrum Apamearum episcopum. Ad ista ergo acta Synodi Nicenae, illi Niceni canones pertinent, ex quibus actis sententias illas tam multas & varias iudiciales, quas Iulius

Quod canones Pontifex in rescripto ad Orientales produxit, sumptas esse non obscure illi Niceni, ex idem Iulius significasse mihi videtur, cum finem faciens, Plura, inquit, de quibus sententias illas iudiciales in rescripto ad Orientales Iulius sumpsit, ad acta Synodi pertinebant, & in eis ferrebantur.

idem Iulius significasse mihi videtur, cum finem faciens, Plura, inquit, de his ideo hic non inserimus, ne vacuare, vilemve praedictam facere Synodum videremur: aut fastidium legentibus, audientibusque proluxa faceret epistola. cum Synodum dixit, profecto acta Synodi intellexit: non enim Synodus in canonibus consistit, alioqui Synodi nullae essent, quae nullos canones fecerunt. neque rursus si totos, siue 70. siue 80. canones, quos Nicena Synodus composuit, Iulius repetisset, continuo tota Synodus vacuasset, cum canones seorsum ferri soleant, & ab ipsa Synodo, id est, ab Actis separari. Loquitur igitur Iulius de legibus, siue canonibus ecclesiasticis, quas nunc vocant decisiones, quae erant per acta ipsa & actiones causarum, tanquam sanguis per venas corporis fusus: Non enim decisiones iudiciales aptius collocari poterant, quam inter causas ipsas & causarum actiones, quae in actis continebantur. Confirmat etiam hoc illud Nicolai primi dist. 19. cap. Si Romanorum: Praefertim, inquit, cum Synodalia gesta, inter quae ipsi canones statuti sunt, in codice canonum non habeantur. Libenter haec notavi, quod aliquando, cum haec non distinguebam, neque considerabam, fateor, non poteram intelligere, quomodo ex illis canonibus 80. qui in 70. postea redacti sunt, tam multae sententiae (sic enim Iulius vocat) iudiciales essent. non enim probabile mihi videbatur, tam multos canones de iudicijs & actionibus causarum, & tam paucos de caeteris rebus sancitos esse. Esto ergo, ut iterum dicam, non extent acta ista Nicenae Synodi, in quibus, ut par est credere, canones illi duo iudiciales Synodi Sardicenis 7. & 17. continebantur, quos Zosimus Pont. in comonitorio legatis suis ad Synodum Carthaginensem dedit, & ex Concilio Niceno esse affirmavit: at extat ipsa

ipsa illa Sardicensis Synodus ex 200. episcopis 30. prouinciarum, quæ vt alix Synodi alios canones Nicenos continent, vt Antiochena, Laodicensis, & alix, ita hæc Sardicensis canones illos, qui in Synodo Carthaginensi ex commonitorio illo recitati sunt, continet. Sed iam sextum canonem agrediamur.

De sexto Canone Conc. Niceni, & quemadmodum in eo summa potestas Pontificis necessariò contineatur, & Apostolicum ius ecclesiasticæ prouocationis ad eum: & quomodo ex 34. canone Apostolorum, & ex epistola 3. sancti Anacleti is canon ortum duxerit, & de interpretatione euideti eiusdem Canonis sexti, & quid verbum $\pi\rho\epsilon\sigma\beta\epsilon\iota\omicron\nu$ in eodem Can. sexto significet contra patronum Molinæ. Item responsio ad id quod in 4. Centuria obijciunt Magdeb. dissentire inter se qui auctoritatem primatûs Pontifi. ad consuetudinem referunt: & quæ ad Christum, & quæ ista consuetudo sic intelligenda in epistolis Pontificum. De epistola Iulij cum Athanasio, cum historia & testimonio Theodoretii, & Socratis, & Synodo Sardicensi collata. De eo, quod Magdeb. sextum canonem falsatum esse obiecerunt, & quare, & ubi eum, vt nunc habet, ijdem receperunt: & de praua interpretatione canonis 6. & 9. Niceni in historia Rufini. Quid significet parilis mos in eodem sexto Canone.

Cap. 3.

Postquam satis ostensum est, patres illos concilij Cathagin. primatum Pontificis Romani, nunquam refutasse, sed potiùs semper illum Pontifici tribuisse: agè differamus iam accuratiùs de illo ipso canone sexto concilij Niceni, qui est de consuetudine prisca potestatis ipsorum Primatum in subiectos Episcopos, quia hæc, inquit, est episcopi Romani consuetudo. interpretemurq; illum, non solum veterum pontificum, & aliorum sanctorum patrum, sed etiam magnorum conciliorum testimonijs, ac decretis in interpretationem eius collatis: Interpretemur, inquam, pluribus de causis, quàm exactissimè possumus: tum quia in hoc canone non benè considerato, patres illi Carthaginenses sic clericos & episcopos Metropolitanis suis commissos esse existimabãt, vt non esset ad episcopum Romanum prouocatio: tum etiam, quia in eo ipso canone est illa prisca consuetudo, quam Magdeburgenses in 5. Centuria, vt antea dixi, obijciunt, non fuisse à Zosimo Papa citatam, sed tantum, inquit, ius humanum, id est, decreta Nicena: deinde, quia quidam patronus Molinæ Luteranus scriptor ausus est dicere, circumscriptam esse in hoc canone certis finibus Romani Pontificis iurisdictionem: in quo mendacio, mirum, quàm insanè exultet ac triumphet: postremò, quod potissimum est, quia hic canon grauissimus testis est summæ potestatis episcopi Romani, & legitimæ ad eum, cum ne-

Nn

cessè